Kőszeg, 1916. augusztus hó 20-án. 34. szám. XXXVI. évfolyam.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 6 korona, fél évre 3 korona, negyed évre 1·50 korona, egyes szám ára 10 fillér.
Előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz cimzendők.

Megjelenik minden vasárnap.
Felelős szerkesztő és kiadó: RONAI FRIGYES.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kőszeg, Várkör 39. szám.

Nyilttér sora 40 fillér.
Hirdetések nagyság szerint jutányos árban számitatnak meg.

Augusztus 20.

Augusztus 20: kiemelkedő nap, rubrikás dátum, ünnepi esemény, nemzeti ünnep a magyar nép szemében! Országszerte nemzeti ünnepre virradt ma ős Pannonia virágos kertjének kiválasztott népe. Szent István napja! A honfiui lelkesedés morajától visszhangzik ma a hármas bérc, hálaérzelmeink árját hömpölygeti ma a négy folyó! Nincsen magyar bizonyára, kit a mai nap jelentősége ünnepies hangulatba nem ejtene, akinek a szive ma a szokottnál erősebben nem dobogna fel!... És most még jobban érezzük és világosabban látjuk, hogy ki nekünk szent István? hogy a Gondviselés adta Őt nekünk!... És most inkább mint valaha zokog végig a Nemzet lelkén az ősi dal:

„Hol vagy István király
Téged magyar kiván
Gyászos öltözetben
Te előtted sirván."

Ez volt az énekünk századokon át — és most is igy sóhajtozunk nemzeti nagy létünk révén, küzdelmes harcában, a nagy világrengés idején!

És ebben az ádáz küzdelemben készül az ország megülni nemzeti ünnepét: szent István király napját — talán nem oly fényes pompával mint a közelmultban és a szent Jobbhoz zarándoklók kevesebb tömegével, de hiszem, hogy nagyobb ünnepi komolysággal, mélyebb vallásos áhitattal, erősebb bizodalommal s nemzetünk jobb jövőjében való hittel. Ünnepelünk, — ünnepelünk ebben a kataklámás, világmegremegtető világban. Ünnepeljük azt, akit nekünk az Isten vezérül és istápul adott, aki a magyar nemzetet apostolként a keresztény hitre téritette, a magyar államot a nemzeti királyság megállapitásával megszervezte és a törzsek laza szövetségéből egységes nemzetet teremtett, mely azóta 900 év viharait szerencsésen kiállotta, túlélte - és amelyért most ujból az élet-halál háre folyik. Szent István örökéért harcolunk!

Harmadszor virrad ránk a háboru alatt a nemzeti ünnep: Szent István napja. Harmadik éve, hogy folyik a véres világháboru, — amelyhez sem méreteiben sem fegyveres erejében és borzelmaiban hasonlót még nem ért a világ!

A küzdő, szenvedő nemzet kiált fel Hozzád és kiséri áhitattal és bizalommal jobbodat, hogy védje és erősitse meg alkotását és örökét s könyörögjön érettünk Nagyasszonyunknál, akinek országodat s népedet örökségül hagytad:

„Tekints István király
Szomoru hazádra
Forditsd szemeidet
Régi országodra
Reménységünk vagyon
Benned s Máriában
Mint magyar hazánknak
Hu királynéjában."

... Szent István népe és országa — a keresztény magyar nép — mindig is hittel nézett a Szent Jobbra, mely nekünk utat mutatott s amely mint a multban, most is megfogja óvni minden vész és vihar közt nemzetét! Istenbe és a Szent Jobba; nemzeti létünkbe és az igazságosságba vetett hitünk érzetében leborulunk a te nagyságod előtt és áldjuk az isteni gondviselést, azért, hogy ily fényes csillagot támasztott magyar hazánk beborult egén. Lelkünk mélyéből meg vagyunk győződve arról, hogy e tündöklő vezérfény nélkül a magyar nemzet is — mint sok más — elvérzett, elmorzsolódott volna a százados küzdelmek sötét éjszakájában... De ez a csillag most is fényt derit. — És most is csak az ősi énekkel sóhajtunk ma Hozzád hazánk védszentje, apostola és hőse: Szent István király zengvén ama szép ősi énekkel:

„Ah hol vagy magyarok
Tündöklő csillaga!
Ki voltál valaha
Országunk istápja!"

Schultz Imre.

A kőszegi evang. felsőbb leányiskola átszervezésének kérdéséhez.*)

Nagy érdeklődéssel olvastam e lapnak julius 9-én megjelent számában a kőszgi evang. felsőbb leányiskola átszervezése tárgyában közölt javaslatokat s a szerkesztőség záró szavainak hatása alatt szivesen jelentkezem a hozzászolásra.

A középfoku leányiskoláknak megvalósulásba lépő reformja nem ad egységes szervezetet valamenyi felsőbb leányiskola számára. Minden egyes intézetnek külön-külön kell kibontakoznia az átalakulás többféle lehetősége közül.

A kőszegi evangelikus felsőbb leányiskolára nézve az újraszervezés kérdése még bonyolultabb, mert ott a fejlődés helyes útjára való jutást méltánylást érdemlő városi és felekezeti hagyományos érzések, ellentétes törekvések is megnehezitik.

Ez ad talán jelentőséget és nagyobb jogosultságot olyan érdeklődő hozzászólásának, ki a közeli viszonyok zavaró hatásától távol állva tisztában láthatja azokat a szempontokat, a melyek nélkül a kérdésnek teljesen tárgyilagos és körültekintő megitélése alig lehetséges.

Természetes, ha anyagi eszközök bőségével nem rendelkező egyházunkban első gondolatul a „pénz" tolakodik öntudatunkba, s visszariasztva bennünket az erőnkön felül akarás lendületétől, a valamit-tevésnek, a cselekvésnek azt a minimumát keresteti velünk, a mit az anyagi gond nyüge nélkül vállalhatunk magunkra.

Érdekes paradoxon: a kőszegi evang. felsőbb leányiskola újraszervezésének ügyében a legnagyobb szinvonalu, s legnagyobb szabásu terv megvalósitása jár a legkisebb kockázattal, s nyújtja messze jövőre nézve a legtöbb biztosságot. Az szélesíti ki ugyanis az érdekeltség körét a legtávolabbra, s egyesíti az anyagi érdekek, a nemes ambiciók, az alkotó erőtényezők közreműködését a legnagyobb mértékben az intézmény javára.

Zavaróan hat az a jelenség, hogy az intézetnek Kőszegről való elvitele is szóba jöhet. Közművelődési alkotás bele szövődik annak a városnak érdekeibe, érzésébe, ambiciójába, amelyben elhelyezést nyer s nem vihető el onnét jogos érzékenységek sérelme nélkül. Az az anyagi és erkölcsi nyereség a mely ez intézményt elhódító városnak jut, kiegyenlitődik a vesztes város kárvallásával. Az a kérdés: Kőszegen legyen-e az uj intézet, vagy Szombathelyen, Sopronban? amint felvetődik rögtön veszélyezteti a tárgyilagosságot, közvetlenséget, nyiltságot, s a versengés, pártoskodás, szavazatszerzés izgalmába huzza le az egész ügyet.

A hely kérdésétől el nem választható széthuzásoknak, kicsinyességeknek nem szabad akadályul szolgálniok abban, hogy mindazok, akik a döntés jogában részesek, tisztán, világosan lássák az intézet újraszervezésének nagy jelentőségét a maga teljes valóságában.

A dunántuli evang. egyházkerület saját buzgalmából és erejéből 1899-ben állitotta fel a kőszegi evang. felsőbb leányiskolát. Az intézet tehát immár 17 év óta szolgálja hűséggel és elismerésre méltó eredménynyel a protestáns házafias nőnevelés magasztos ügyét.

A protestáns egyházi s nemzeti közérdek szenvedne rövidséget, ha a felsőbb leányiskolai intézmény országos újraszervezésének alkalmát a dunántuli egyházkerület az ő kulturális hivatásában és munkájában korlátozná, visszaszoritaná.

A reform célja nyilván a középfoku nőnevelő iskolák szinvonalának, értékének emelése. Ez a nagyszabásu ujitás a kőszegi iskola hivatását nem hogy kisebbitené, hanem ellenkezőkép fokozza s valósággal országos jelentőségre emeli.

Az állam a középfoku iskolázás terén elismeri az egyházaknak a történelmi fejlődés folyamán szerzett jogait, sőt többféle alakban adott nagymértéku anyagi támogatással járul a felekezeti iskolák alapitásához, fentartásához, fejlesztéséhez.

Az államsegély szétosztásánál a kormány az igazság és méltányosság követelményei szerint jár el az egyházakkal szemben.

Általános politikai szempontok, erkölcsi tekintetek egyaránt a gyengébb érdekeinek védelmét helyezik első sorba. Hiszen a felekezetek békés megférését tenné lehetetlenné s a kulturharc veszedelmét erielné meg az oly irányzat, mely a keresztyén egyházak erőviszonyainak aránytalanságát az állam erejével fokozná s ezáltal a gyengébbnek létét, boldogulását fenyegetné.

A hivek számára s az anyagi segélyforrások bőségére nézve evangélikus egyházunk a katholikus és református után következik. De az ifjuság nevelésére forditott buzgalmunkban és áldozatainkban bizonyára nem előz meg bennünket senki sem. Másfél milliót megközelitő számunkkal jelentős része vagyunk a nemzetnek, békés kulturális munkánk értékével a jog mellé érdemet is szereztünk arra, hogy a minket megillető helyen biztosan megállhassunk, haladásunk biztositékaiban rövidséget ne szenvedjünk s az állam segitő közreműködését a bennünket megillető arányban élvezhessük.

A középfoku leányiskolák ujraszervezésénél is világosan látszik, hogy az állam nem szándékozik az egyházakat törekvéseikben korlátozni, sőt támogatja azokat. Ily körülmények közt feleléntkult a leánygimnázium szervezésére irányuló buzgóság is az egyházakban. Egymásután keletkeznek röm. kath. jellegű leánygimnáziumok. A reformátusok is sürgősen átalakitották ugy debreceni, mint miskolci felsőbb leányiskolájukat leánygimnáziummá. Ezek az iskolafentartó egyházi hatóságok élvezik már és saját céljaikra hasznositják az állam segitő közreműködését.

Mi evangélikusok még eddig nem siettünk a kulturális munkának erre az uj terére; még nem jelentkeztünk az állam erejének ez uj ennen minket illető részére; s az erőviszonyok aránytalanságát pár évi visszamaradásunkkal a magunk rovására máris nagyobbitottuk.

A kőszegi evang. felsőbb leányiskola fenntartó hatóságának jutott az a nemes feladat, hogy a felsőbb leányiskolaknak ujraszervézése s leánygimnáziumokká bővulése ügyében az ország evangélikus részének érdekét megvédje, jogát valóra váltsa.

Közoktatásunk mai felekezeti tagoltságában feltétlenül megillet bennünket az országban legalább egy evangelikus leánygimnázium. S oly nagy jelentősége van egy ily intézet szervezésének, hogy a kőszegi evang. felsőbb leányiskola átalakitásának tárgyalásánál minden egyéb mellékes cél, érdek és lehetőség teljes kizárása mellett mindenek előtt azt kell megvizsgálni, miképp volna lehetséges a kőszegi evang. felsőbb leányiskolának leánygimnáziummá való kibővitése?

A jogcim feltétlenül megvan reá. A kerület ez intézetet a kormány rendeleteinek megfelelően szervezte, tartotta fenn s kénytelen azt ujraszervezni. Az állam nem vonhatja meg segitő hozzájárulását. Az intézet eddig is élvezte az állam segitségét a személyi illetmények kiegészitésénél. Hogy miképp elakalma ez a támogatás a jövőre nézve, az majd a megfelelő hivatalos tárgyalásokon fog eldőlni; de természetesen nagy mértékben fog függni attól, milyen jelentőséget nyer az intézet az állam egyetemes nevelő munkájának szempontjából.

S már ebből az egy okból is kiemelkedik annak szükségessége, hogy a kőszegi evang. leánygimnázium nagyarányu az egész ország protestantizmusához méltó mintaintézet legyen, s mint egyetlen a maga nemében, országos jelentőséget érjen el.

Ez a követelmény elengedhetetlenné teszi, hogy az intézetben nagyméretű, legalább is 120 növendékre berendezett internátus szervezessék, miként azt maga az intézet igazgatója javasolja.

A város kicsi ahoz, hogy a leánygimnáziumot megtöltse. De idealisan alkalmas arra, hogy nagyszabásu nevelőintézet helyeztessék el benne. A szép fekvés, vidék, egészséges friss viz, levegő, diesőséges mult, patriarchalis szellemü, munkás, művelt lakosság, a nagyvilág zajos forgalmatót védett békés csend és nyugalom talán sehol sem egyesitik oly teljességben a leánynevelő intézet kedvező elhelyezésének feltételeit, mint épen Kőszegen.

Az intézetnek, Budaker igazgató tervének megfelelően, több holdnyi területet kell rendelkezésére bocsátani. Ez uton nem csak a testi neveles szen-

*) Stráner Vilmos szerkesztése mellett a Sopronban megjelenő „Evang. Egyh. Élet" cimü lapban nemrégiben az ev. felsőbb leányiskolára vonatkozó ag megjelent cikkeket mi is lekozölvén, az ugyanezen lapban e héten megjelent ezen ügyet igen érdekesen fejtegető cikket is átvesszük, mert e kérdésnek alapos megismerése bennünket közel érint, de azért is, mert annak illusztris szerzője a nőnevelés teren közismert jeles szakferfiu s igy véleménye komoly megfontolásra érdemes.

pontjából lehet példás viszonyokat létesíteni, hanem a gyakorlatiasabb irányu munkásság is szabadabb tért nyer, s konyha- és gyümölcs kertészet, méhészet, tejgazdaság, sertéshizlalás, baromfitenyésztés célszerű berendezésével az internátus fenntartásának anyagi biztositékai is megerősödnek.

Ha a koronány csak nehézkesen nyujtaná az állami segitséget a népteleneséggel küzködő, vidéki szerény kis evangélikus leányiskola számára, bizonyára bőséges, áldató jóakaratát fogja tanusitani oly leánygimnázium iránt, amely, amellett, hogy a protestáns gyakorlatias érzéket, egyszerűséget, kötelességtudást, kulturális hivatottságot s a közjóra irányuló nemes igyekezetet tanusitja, mintaszerűségével példaadóul szolgálhat.

Ebből a szempontból kell az anyagi teherből Kőszeg városára jutó részt is megitelni.

Kőszeg városa mindenkor a legnagyobb figyelmet és megértést tanusította kulturális kérdések iránt. Az evang. felsőbb leányiskola főgimnáziummá való bővülésének esetén bizonyára legelső helyen számithat arra a nagy áldozatkészségre, a melyet a kath. fiúgimnázium 10 évvel ezelőtti főgimnáziummá való kifejlődéséhez szükséges uj épületének emelésékor Kőszeg városa részéről élvezett.

A nagyszabásu leánygimnázium nem létesülhet Kőszeg városának igen számottevő támogatása nélkül. A hozott áldozatok nemcsak azt fogják majd tanusitani, hogy a város mindenkor nyomós tettekkel fejezi ki a közmüvelődés ügye iránt érzett ideális lelkesedését s az igazságosság és méltányosság egyenlő meleg érzésével veszi katholikus és evangélikus polgárságának kulturális törekvéseit pártfogásába; hanem azt is, hogy anyagi kérdésekben a reális gondolkozás nyugodt biztosságával számit.

A város anyagi hozzájárulása ugyanis nemcsak kulturális kiadás, hanem nagyon előnyösen elhelyezett tőkebefektetés is. Vegyünk csak 12 tagu tanári testületet, s 120 növendékre való internátust számitásba, ez évente, hozzávetőlégesen 200 ezer K forgalmat jelent olyan értelemben, hogy legalább ennyire kelt becsülnünk azt a pénzösszeget, amely az egyházkerület, valamint az állam pénztárából tanári javadalmazás s egyéb cimen, az internátusi növendékek ellátási költségeiben, iskolai, felszerelési, ruházati kiadásaiban, növendékek elhelyezése, látogatása, házavitele alkalmával élénkülő forgalomban, kivülről jut Kőszeg városába s ott a polgári haladás és jólét ügyet mozditja elő.

A kőszegi evang. felsőbb leányiskola természetesen leánygimnáziummá való kifejlődése után is jogos tulajdonosa marad az intézet eddigi alapitványainak, s fokozott mértékben remélhet ujabb adományokat és alapitványokat.

Kétségtelen, megvalósitható az intézet ujraszervezése másféle módon is.

T o v á b b é l h e t a f e l s ő b b l e á n y i s k o l a a m a i j e l l e g é b e n, s V I I. o s z t á l l y a l v a l ó m e g b ő v ü l é s s a t a n t e r v m ó d o s i t á s a n t á n e l i n t é z e t t n e k l e h e t t e k i n t e n i a z e g é s z á t a l a k i t á s t. Nagy az az általános türelmetlenség, amely a felsőbb leányiskola ujraszervezését sürgette, kétségtelenül bizonyitja, hogy az általános, nevelő irányu, semmifele praktikus célt nem szolgáló felsőbb leányiskola hitelét, jelentőségét és vonzó erejét jórészt elvesztette. A kőszegi evang felsőbb leányiskola eddigi jellegében, a feltétlenül szükséges számszerű fejlődést egyáltalán nem remélhetné.

Kapcsolni lehet a VII. osztállyal megbővült felsőbb leányiskolához felső kereskedelmi iskolát is. Ez a megoldás látszólagosan egyszerűbb, könnyebb, olcsóbb s a gyakorlatias irányzat követelményét is biztositja.

De amig Kőszeg városa ideális elhelyezésül kinálkozik evang. leánygimnázium számára, ugyanez evang. női kereskedelmi iskolára vonatkozólag egyáltalán nem mondható. Kereskedelmi iskola szervezésénél is a nagyarányu fejlődés feltételeit kell keresni és biztositani; már csak gazdasági szempontból is. A néptelen iskola a legdrágább. A k e r e s k e d e l m i i s k o l a l á t o g a t o t t s á g a a m e s s z e b b j o v ő r e n é z v e s o k k a l k e v e s b b é l á t s z i k b i z t o s i t o t t n a k, mint a leánygimnáziumé, mert amannak célja alacsonyabb és szukebb, mint emezé. A kereskedelmi iskola könnyen kaphat hamarosan versenytársat az élénkebb kereskedelmu dunántuli városokban: Szombathelyen, Pápán, Nagykanizsán, a leánygimnázium alig. A női kereskedelmi iskolák rövidesen eljuthatnak a t u l p r o d u k c i ó veszedelmébe s ez esetben nyilván a kereskedelem fővonalaitól távolabbra eső kisebb városok iskoláiban kezdődik meg a visszafejlődés. A kereskedelmi iskola a mai kor alkotása s igy sokkal b i z o n y t a l a n a b b j ö v ő felé halad, mint a több százados multu gimnázium, amely be nem látható időkig megfogja őrizni vezető tisztét s vonzó erejét a középfoku iskolázás terén. Az evangelikus egyház nyilván azért hozza anyagi áldozatait iskolájára, hogy saját ifjuságát nevelje az élet nagy küzdelmeire s a produktiv munka minden terén kedvező elhelyezkedésre segitse; megőrizve azt a protestáns érzés, gondolkodás jellem erősségében; a kereskedelmi szakiskolában fog erre nyilván a legkevesebb mód, alkalom és lehetőség kinálkozni. Az evangelikus jellegnek alig van értelme kereskedelmi szakiskolában. Meg lehet az átalakitás kérdését oldani a felsőbb leányiskola teljes feláldozásával is.

Az a lehetőség, hogy az intézet egyszerűen polgári leányiskolává fejlődik vissza, nem látszik valószinűnek.

A felsőbb leányiskolából alakult polgári iskolához azonban evang. tanitónőképzőt is lehetne szervezni. Ez a nyolcosztályos intézet szintén fejlődést jelentene. És megfelelő módon érvényesülne a protestáns jelleg is. Igaz. Csakhogy megmaradhat-e az intézet Kőszegen? Nem kerülhet-e az egész ügy a városok versenyének hinárjába? Emellett megfontolást követel még néhány jelenség. Evangélikus tanitóképző van keletkezőben Szarvason. A tanitónőképzők tulprodukciója már is félelmetes. A női kereskedelmi iskolák s gimnáziumok szervezésével a leányifjuságnak társadalmi, vagyoni tekintetben kedvezőbb viszonyok közt élő része, mely eddig egyéb pályák hiján a tanitónőképző felé tolongott, most már a a gyorsabb boldogulást igérő kereskedelmi iskola s az egyetemi pályákra vezető gimnázium felé tart. Ez az áramlás a tanitónőképző közönségének anyagi teherbiró képességét mind lejebb szállitja.

Felesleges lenne minden tépelődés és kishitüség. A messze időkre szóló nagy alkotásoknak az idők megértése, a kemény akarat s az erők egyesitése a legelső feltétele.

A dunántuli evang. egyházkerület buzgó áldozatkészséggel vette ki részét a magasabb nőnevelés nemes munkájából is, midőn kőszegi intézetét, az országnak ezt az egyetlen egy evangelikus felsőbb leányiskoláját megalkotta s magas szinvonalra emelte.

Közoktatási kormányunk az idejét mult felsőbb leányiskolát érettségi vizsgálattal befejezte, egyetemre jogositó középiskolává, főgimnáziummá fejlesztette ki.

Nehogy azonban az egyirányu fejlődés szertelenségbe csapjon, az áll. felsőbb leányiskolákat csak ott alakitja át leánygimnáziummá, ahol ezt a város megtelelő kulturális fejlettsége és szükséglete megokoltta teszi.

Másutt a gyakorlati irányu kereskedelmi iskolát szervezi a felsőbb leányiskola mellé. Ott pedig, ahol a fejlődés feltételei nem látszanak biztositva, az iskola visszafejlesztésétől sem idegenkedik.

A dunántuli evang. egyházkerületnek is tennie kell valamit a kőszegi felsőbb leányiskolájával. Választania kell: előbbre megy e kulturális hivatásának utján, vagy lemond, kiter az egyenes haladás akadályának meglátására?

E kérdés azonban most már nem Kőszeg városát illeti, sőt már nem csupán magát a dunántuli ev. egyházkerület sem; az most már a hazai protestantizmus egyetemének s a nemzet harmonikus fejlődésének az ügye.

Az egyenes haladás utja tisztán látható. Egyelőre arról van szó, hogy a kerület elvi határozatot hozzon a kőszegi intézetének szerencsés ujraszervezésében az erőtényezőket megszerezze és egyesitse.

Ma csak azt kell kimondani, hogy a kerület kőszegi felsőbb leányiskolájat gimnáziummá egészitsi ki, az I. osztály 1916. szeptember 1.-én már az uj szervezet értelmében nyitja meg, a kifejlesztést a VIII. osztály felállitásával 1923. szept. 1-én végzi be.

Ennek a határozatnak kimondása egyelőre semmi gondot, anyagi terhet nem okoz a kerületnek. Minthogy ugyanis a latin nyelv tanitása csak az V. osztályban kezdődik, a testület mostani összetételében is végezheti a nevelés és tanitás munkáját az V. oszt. felállitásáig, vagyis 1920-ig; sőt amenyiben esetleges személyi változás alkalmával az uj tanszék szervezése a gimnáziális tanitásra való tekintettel történik, még egy évig: 1921-ig.

Az elvi döntés lehetővé teszi az erélyes propaganda megindulását az egyetemes egyháznál s általában a társadalom érdekeit körében.

A négy-öt esztendő, a meddig az intézet a mostani épületben eltér, az idő bölcs felhasználása mellett elégséges, de szükséges is arra, hogy az épitkezés az egész kifejlesztés céltudatos, tervszerű munkával, az elhamarkodás minden veszedelme nélkül hajtassék végre.

Legsürgősebb munka a Kőszeg városával való tárgyalás megindulása, a telekügy elintézése, az épitkezési terv és programm, valamint 10 évre szóló költségelőirányzat készitése.

Csak e részletek kedvező elintézésének eredményeivel lehet majd a kormánnyal való érdemleges tárgyalás nagyobb sikeret biztositani, valamint a mostani épületnek lehető legkedvezőbb értékesitésére a megfelelő módot megtalálni.

Az ügynek szerencsejére oly férfiu van az intézet élén, akit egyéni kiválóságai alkalmassá és hivatottá tesznek e nagyszabásu terv megalkotására és megvalositására. Aki meleg szivvel, nyitott szemmel járta meg az élet nagy iskoláját, sokat látott, tapasztalt; a legelsők között van a hazai nevelés vezető munkásai körében, s a külföldi, főképen németországi viszonyok alapos ismeretét is értékesitheti az ügy javára, okos, óvatos a meggondolásban, művészi ízlésu és lendületu a tervezésben, erős az akarásban és szivós a cselekvésben.

Nemzetünk nagy küzdelme korlátoz bennünket abban, hogy egész figyelmünkkel közmüvelődési kérdés felé forduljunk. De azért észre kell vennünk, hogy a konstellációk nagyszabásu intézmény létesitésére váltak alkalmassá. Nincs elvesztegetni való idő.

„Was man von der Minute ausgeschlagen,
Gibt keine Ewigkeit zurück.“

Arató Frigyes,
a pozsonyi áll. felsőbb leányisk. igazgatója.

Városi ügyek.

1865/916. **Hirdetmény.**

Az 1885—1897 évi alkalmasnak talált népfelkelőkötelesek figyelmébe.

Az 1885. évtől 1897. évig bezárólag terjedő időközben született, továbbá a népfölkelésről vagy a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján kirendelt (igénybevett), de ezen szolgálatból időközben elbocsátott összes 1865—1897. évi születésü magyar állampolgárok (munkások, kocsisok, hajósárok, stb.), ha a megtartott népfölkelési bemutató szemlén, népfölkelési felülvizsgálaton, pótszemlén vagy utószemlén népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtattak, 1916. évi augusztus 28-án (legkésőbb délelőtt 11 óráig) — amennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfölkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvéd kiegészitő, illetőleg cs. és kir. kiegészitési kerületi parancsnokság székhelyére népfölkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

Mindazok a fent emlitett születési évfolyamokba tartozó egyének, kik önkéntes belépés fosytán a m. kir. honvédségbe vagy a cs. és. kir. közös hadseregbe (akár mint egyévi önkéntesek is) fent megjelölt napig besoroztattak, tényleges szolgálatra szintén 1616. évi augusztus 28 án kötelesek bevonulni.

A bevonulók bevonulásuk alkalmával erős lábbelit, legalább két inget, két alsónadrágot, két pár kapczát vagy harisnyát, két törülközőt és két zsebkendőt, valamint evőeszközt és tisztitóeszközt hozzanak magukkal. A bevonulás napján elfogyasztott élelemért 1 korona téritési összeg jár.

A lábbeli és a fehérnemü értéke, amennyiben azok a katonai szolgálatban használhatóknak minősittetnek, a helyben szokásos árak figyelembe vétele mellett megtéritteik.

A bevonulás alkalmával a népfölkelésie igazolványi lap birtokosa a vasutakon harmadik (gőzhajon második) osztályon ingyen utazik; ez a népfölkelési igazolványi lap azonban a vasuti-, gőzhajó-állomáson joval a vonat vagy hajó elindulása előtt az állomás jegypénztáránál lebélyegzendő.

Azon behivott népfölkelésre kötelezett; aki a kitüzött határidőre és helyre be nem vonul, kárhatalommal vezettetik elő s a katonai behivás iránt tanusitott engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t.-cz. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntettetik.

A m. kir. honvédségbe vagy a cs. és kir. közös hadseregbe önként belépni óhajtó népfölkelésre kötelezett a törvényes korlátok között a csapattestet maga választhatja, a tényleges szolgálatra történt bevonulása után azonban csak azon csapattesthez kérheti felvételét, a hová mint népfölkelésre kötelezett beosztását nverte.

Mindazok a népfölkelésre kötelezettek, kiknek népfölkelési igazolványi lapjuk szerint Máramarosszigetre, Beszterczére, illetőleg a honvédséghez beosztott azon népfölkelésre kötelezettek, kiknek az osieki A) honvéd kiegészitő parancsnoksághoz kellene bevonulniok, figyelmeztetnek,hogy nem Máramarosszigetre, hanem Szatmárnémetibe és nem Beszterczére, hanem Zilahra, illetőleg nem Osijekre, hanem Pozsegára kell bevonulniok.

Kőszeg 1916. augusztus 16.

Kőszegi József rendőrkapitány.

1850/916. **Hirdetmény.**

F. évi augusztus hó 6-án, vasárnap, a Szent János hid vagy a Frigyes laktanya körül elveszett egy vásározónak sátorponyvája.

Megtalálója adja át a rendőrhatóságnál. Aki nyomra vezet, jutalmat kap.

Kőszeg 1916. augusztus 14 én.

Kőszegi József rendőrkapitány.

1839/916. **Hirdetmény** a szilvaárakról.

Nagybani vétel a termelőtől: Őszi szilva 100 kgr. 20 korona, nyári szilva 100 kgr. 12 korona.

Aszalt szilva nagybani vételnél: 100 kgr. minőség szerint 94, 97 és 100 K, szilvaiz 100 kgr. 120 K. A kicsinybeni eladás csak legfeljebb 20%-al lehet magasabb.

Szilvacefre ára: Nyári szilvából 3—4% szesztartalmu hektoliterje 13 K, őszi szilvából 5% szesztartalmu hektoliterje 18 K. Ezen aluli szesztartalmu cefre adás-vétel tárgyát nem képezheti.

Akik ezen árakat be nem tartják vagy bármi módon kijátszák, akár a vevő, akár az eladó, vagy aki ebben közreműködik, a 2450/916. sz. M. E. rendelet alapján 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, de nem büntetik az, aki magasabb árt igér és fizet, ha a kihágást feljelenti.

Kőszeg, 1916. augusztus 17.-én.

Kőszegi József rendőrkapitány.

3518/916. **Hirdetmény**

a gabonavásárlási engedély kiterjesztése, őrlési igazolványok és a vám, a hatósági lisztelárusitás és lisztelhatás, liszt és kenyérárak stb. tárgyában.

1. Gabonavásárlás a sárvári és vasvári járásokban. 59424/916 sz. K. M. engedély alapján Kőszeg város lakossága sárvári és vasvári járásokban is vásárolhat háztartási szükségletére gabonát.

2. Őrlési igazolvány és a vám. Gabonát őröltetni, daráltatni stb. csak őrlési igazolvány ellenében szabad. Az őrlési igazolványokat a Városházán állitják ki. A malmok vám fejében az őrlendő, vagy egyéb célra felhasználandó gabonából tiz százalékot vesznek ki. A vám tehát pénzért meg nem váltható, sem őrlőpénz nem követelhető.

3. Hatósági lisztelárusitás és liszellátás. Azokról, kik gabonát venni nem tudnak, vagy nem akarnak, a hatóság fog gondoskodni. Ezek tehát lisztszükségletük biztositása végett, mint megelőző hirdetményemben is közöltem, legkésőbb f. évi szeptember hó 15-éig jelentkezzenek a Városházán, hol lisztjegyüket kifogják kapni, mely lisztjegyek az alábbi hatósági lisztelárusitók bármelyikénél leadhatók és feltétlenül leadandók lesznek, mert lisztet csak lisztjegy ellenében lehet majd kapni. A liszt tiz naponként lesz kiosztva illetve eladva a hatósági lisztelárusitóknál. A hatósági lisztelárusitással meg bizott pékek a kenyérliszt ellenében kenyeret adnak, illetve kenyérlisztet kenyérre becserélik.

4. Hatósági lisztelárusitók. Czeke József és Társa gőzmalom liszraktára, Eitner Gusztáv lisztraktárában Auguszt Teréz, Gratzl János liszteboltja, Adler Testvérek, Deutsch Dávid, Weinberger pékűzlet, Brader péküzlet, Karner péküzlet. Gombás péküzlet, Flamisch péküzlet, Rusznyák péküzlet. Stampf péküzlet, Blazovits kereskedése, Linzer Mihály és Németh Sándor kereskedése, Népszövetségi liszteloszto és Stipkovits malom lisztraktára.

5. Hatósági lisztárak. A hatósági liszelárusitók a lisztet következő árakon kötelesek adni a lisztjeggyel birőknak: 0-ás liszt kilóját 1 k 06 fill., főzőliszt kilóját 70 fill., kenyérliszt kilóját pedig 48 fillérért.

6. Kenyérárak. Alfehér kenyér kilóját 70 fillérben, a barna kenyerét pedig 50 fillérben állapitom meg. Vendéglőkben a szokásos darab kenyér ára 6 fillér.

7. Kenyérsütésára. Akik pékeknél süttetik kenyerüket, egy kiló kenyér után 10 fillért, kettő kilós után 16 fillért, 3 kilós után 20 fillt., három kilónál nehezebb kenyér után pedliglen 24 fillt. fizetnek a kenyér megsütéseért.

Figyelmeztetem érkekelteket, hogy jelen hatósági rendelkezéseket, melyek kormányhatósági intézkedésekből folynak, szigoru büntetés terhe alatt tartsák be. Felhivom a város közönségét, hogy a hatósági hirdetményeket saját érdekében is olvassa el, ilyen hirdetményeket a városházán is kaphat. Miután a vásárlás a fenti járásokra is kiterjesztve lett, ujból hangsulyozni kivánom, hogy mindenki igyekezzék, — fáradságot és időt nem kimélve — gabonaszükséglet után járni és azt beszerezni.

Kőszeg, 1916. augusztus 16.

Jambrits Lajos, polgármester.

Helyi hirek.

Őfelsége szülelése napján két ünnepélyes hálaadó istentisztelet volt a Jézus szent szive templomában. Az elsőt dr. Ratzenbock Károly lelkésztanár tartotta, melyen a helyőrség tisztikara és a zenevel kivonult katonaság vett részt, — a másodikat pedig a plébánia segédlelkészei, melyen a polgári hatóságok és nagyszámu közönség vett részt. Az elsőn a mise alatt a vadászzászlóalj zenekara játszott, a másodikon a mindenkor áhitattal hallgatott kitünő templomi énekkar működött közre.

Tabornokok katonai szemleje. E héten városunkban időzött Stürgh József gróf vezérőrnagy a fogolytábor, — Letovszky Béla altábornagy a 12. vadászzászlóaljnál tartandó szemle céljából.

Chernel I. az ornithologiai központ vezetője. A hivatalos lap vasárnapi száma közli, hogy a földmivelésügyi miniszter chernelházi Chernel István kőszegi földbirtokost, Vasvármegye törvényhatósági bizottságának tagját, a kőszegi állatvédő egyesület elnökét, az európai hirü ornithologust, a magyar kir. ornithologiai központ tudományos vezetésével megbizta

Uj pótkeretparancsnok. A helyben állomásozó 12. vadászzászlóalj pótkeretének parancsnokává Mády László őrnagy helyeztetett ide, ki a parancsnokságot tegnap már át is vette.

Előleptetes. Brosei Gusztáv őrnagy, a 19. vadászzászlóalj parancsnoka, özvegy Mick Bertold veje, alezredessé lépett elő.

Előléptetések a honvédségnél. A 18-as honvédeknél Tangl Adolf és Farkas Gyula zászlósokat hadnagyokká; a népfelkelőségnél Palocsay Albin és Schlögl Ferenc hadnagyok főhadnagyokká; a 20. honvédeknél dr. Vid Győző zászlós hadnaggyá.

Előléptetések a tüzérüségben. A helyben állomásozó tüzérüteg kebelében Geebultovicz Stanislan és Strumenberg István zászlósokat Őfelsége hadnagyokká léptette elő.

Kitüntetés. Enders János e. é. önk.-szakaszvezetőt a hadvezetőség, az ellenség előtt teljesitett kitünő szolgálatai elismeréséül előbb a bronz- és ujabban a II. o. ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

Beyer Teofil fuesperes, kit mult vasárnap iktattak be ünnepélyesen felsőlövői lelkésznek, szerdán hagyta el városunkat, az ő szülővárosát, melynek mintegy 10 éven át evang. lelkésze volt, családjával együtt, mely alkalommal sok hive Freyler Lajos egyházi felügyelővel az élén a vasutig kisérte. A hölgyek a bokréták egész özönével árasztották el a bucsuzókat.

Tolnai gróf Festetits Elek, nyug. pénzügyi tanácsos, ki a 80-as évekig kőszegi lakós volt és a város közéletében tevékeny részt vett, mult szombaton hunyt el Sopronban 83 éves korában. Tetemét ide szállították, hogy itt nyugvó neje: chernelházi Chernel Krisztina sirja mellett helyezzék örök nyugalomra. A gyászszertartás a temető kápolnájában kedden délután volt, melyen az elhunytat gyászoló Chernel és báró Miske családokon kivül a rokonok részéről még jelen voltak: Gaál Gusztáv orsz. képviselő, Barthodeiszky Béla, Dőry József kamarás, Széchenyi Rezső gróf és neje, Chernel Antal és neje, Muhr Ottomárné ezredes özvegye és leánya, Sopron vármegye képviseletében Simon Géza csepregi főbiró, Kőszeg városképviseletében, melynek 1867 óta diszpolgára volt, Jambrits Lajos polgármester vezetése alatt a városi tanács és a képviselőtestület számos tagja, a helyőrség számos tisztje, a tüzoltóegylet küldöttsége, melynek alapitásában részt vett és első főparancsnoka volt és még számosan helyből és vidékről.

Halálozás. Egy régi kőszegi családnak szomoru özvegységben átélt nőtagját — ez idő szerint talán a legidősebb lakosa volt városunknak — temették el tegnap. Hoffmann Lajosné, egykori gazdag mészáros- és vendéglős özvegye, ki a jómodu Polster-családból származott. Közel állott a 90. évhez. Az ev. szegényházban töltötte utolsó napjait.

A mult heti hangverseny a főgimnázium termében, melyet ismert kitünő művészeink a két jótékony nőegyesület javára rendeztek, nagyszámu előkelő közönséget vonzott. A műsor mindenik száma nagy műélvezetet nyujtott. Kász Konrád hegedűművész bravúros technikája és behizelgő kedves játéka ezuttal is nagy tetszest aratott és a hálás közönség minden számnál lelkes ovációval ünnepelte. Ugyanilyen kitüntető fogadtatásban részesült a Siebeneicher nővérpár is, melynek dalait és duettjeit frenetikus tapssal jutalmazta a közönség, de mindegyik tetszésnyilvánitás egyben Kárpáti Sándor tanárnak is szólott, kinek biztos és művészi zongorakisérete ezuttal is teljes érvényesülésre segitette a kiváló, sok élvezetet szerzett műsort. A közönség lelkesült megelégedéssel távozott a minden tekintetben jól sikerült hangversenyről, melynek anyagi sikere sem maradt el, amennyiben mindegyik nőegye sületnek 223—223 korona tiszta jövödelem jutott.

Őfelsége születésnapjának előestéjén táklyás zenés körmenetet és szerenádot rendezett a 12, vadászzászlóalj. A nagy közönség által kisért menet végig vonult az egész városon. A katonai reáliskolában az állomás parancsnokság előtt, a belvárosban pedig a városháza előtt állt meg a kivonult katonaságtól kisért ünnepi menet és mindegyik helyen több zeneművet adott elő a közönség lelkes éljenzése kiséretében.

Az elemi iskolákban számos városban a tanitási időt delelőtt 9 órától 11-ig tartják. Ezt különösen az uj időszámitás is tette szükségessé. A kis gyermekek korai fölkelése, főleg azok, kik az iskolától távolabb laknak és különösen a téli zord időben való korai eltávozása hazulról, mikor se otthon a lakás, se az iskola meg átmelegedve nincsen és az utcán a téli közlekedés biztonsága is kétes, igazán komolyan megszivlelendő körülmények arra, hogy minálunk is foglalkozzanak e kérdéssel. Most lenne ideje ezt elhatározni, mikor az iskolaszékek a jövő tanév ügyeivel foglalkoznak. A szülőknek általános óhaját teljesitené k ez ujitás életbeléptetésével.

A megszökött orosz tabornok és a vele szökött cseh tisztiszolga utáni nyomozás eddig eredményre nem vezetett. Az eddig kinyomozott adatok alapján megállapitható, hogy már régen és gondosan készültek erre és alighanem osztrák-magyar egyenruhában és hamisitott okmányokkal felszerelve sikerült nekik a határt átlépni, azért is, mert szökésük mintegy 15 órá elmultával vétetett észre s ez az ő gondos készülődésükkel szemben olyan előny, melyet a nyomban több száz távirat ban leadott távirati jelzés eredménysulyozni képtelen volt. Ez ügyben a katonai hatóságok vizsgálatot folytattak le ideküldött közegeivel.

Kormiloff megszökött orosz tabornok kézrekeritésére a hadügyminiszter 1000 K jutalmat tüzött ki.

A liszt- és kenyérárakat hirdette ki e héten a polgármester. E szerint a megjelölt lisztelárusitó elyeken a 0-ás liszt 106, a főzőliszt 70, a kenyérliszt kilója 48 fillér lesz, — a fehér kenyér kilója 70, a barnáé 50 fillér. A kenyérsütés ára is hatósági megállapitást nyert. Egy kilós kenyér sütése 10 fillér, két kilós 16 fillér és 3 kilós és ennél nagyobb 20 fillér. Most már a közönségen mulik, hogy ezen árak pontosan betartassanak. Az első uj lisztküldemény a városhoz már megérkezett és holnap kerül forgalomba.

Kerékpárlopásokról adtunk ismételten hirt s mint ismeretes, az efféle lopások utáni nyomozás rendszerint eredménytelen, mert a lopott biciklit vagy a tettes vagy az orgazda szinben és alkatrészekben olannyira megváltoztatni képes, hogy a gazdája se ismer többé reá. A rendőrbiztos mégis tovább folytatta a nyomozást és mult vasárnap ujból Heidenreich kerékpárjavitó műhelyéből ellopott kerékpár tetteset nyomozva, rájött arra, hogy vidéki cigányfiuk lopkodják azokat. Ilymódon már három kerékpárt sikerült a károsultaknak visszaszerezni. Ez alapon a rendőrhatóság felhivta a közeli sopronmegyei csendőr-őrsöket, hogy az ott feltünően elszaporodó falusi biciklistákat kisérjék figyelemmel. A most visszaszerzett kerékpárok egyikét a felyaj 6 koronáért adta el egy másik fiunak. A fiatalkoru kerékpártolvajok ellen a törvényes eljárás megindult.

Meghalt a kiáltvany- és okker-gyártó Zedermann. Régen gyengélkedett és most 69 éves korában a halál változtta meg a hálátlan világtól. Ki nem emlékeznék, hogy nem is oly régen, a kik egészségesen láttuk öt a városon, mint a kit a betegség ... Ki ne emlékeznék, hogy az emberiséget az általa cifrán megirt cégtáblákon, melyet a vágóhid mellett saját épitette kis faviskója előtt felállitott és melyeken dörgedelmes szavakkal itélt el kormányt és várost, amiért őt az általa itt talált okker-festékanyag bányászásában nem támogatja és szerinte milliókat hevertet büntetlenül. A királyt, a minisztereket, főispánokat valósággal elárasztotta találmányát leiró leveleivel és ennek néha volt is eredménye. Szakértőt küldtek ki és ezek rendszerint azt állapitották meg, hogy az általa okkernek tartott anyag csupán ahhoz hasonló és még ez sincs oly nagy mértékben, hogy tartósan bányászni lehetne és tőkebefektetésre nem érdemes. Ezeket ő persze mind szamaraknak táblázta ki. Egyszer egyik tudós földinket, Petrik geologust küldte ki a miniszter, ki felismervén a helyzetet, könyörületből eddigi fáradozásai fejében 400 korona segélyösszeget utaltatott ki részére, — de ezzel meg éppen az ellenkezőt érte el, mert Zedermann most meg azt táblázta ki, hogy a kormány milliós találmányra csak 400 koronát reszkiroz. Valóságos cégtáblás prózai Hazafi Veray János volt az öreg mázoló-mester, kinek ha rendes mázoló-munkát juttattak, igen jól tudta elvegezni és egész családjára nézve üdvösebb lett volna, ha mesterségét gyakorolta volna. Egyetlen jó alkotása az a kis faviskó, melyben élete fogytáig családjával lakott. Ugy nézett ki, mint egy fütheto fakamara, de azért minden viharnak és minden árviznek ellentállott. Ebben állott nagykerekü okkersajtója. Ő maga épitette hulladékvasból és nagy tudálékossággal magyarázta, hogy ezzel milliókat lehetne keresni. Igaza volt. Keresni igen, de találni nem lehetett. Most az általa sokat furt-kutatott sárga földben mégis csak talált valamit: örök nyugodalmat!

Az Elektro-Bioskop mai műsora: Felvételek a világháboruról. — A tenger visszaadja halottait; dráma 4 felvonásban, remekül előadva és cselekvéséen megható. — Egy féltékeny asszony vigjáték.

Be kell tartani a sertés maximális árat. A háboru két esztendeje hozzászoktatta a termelők és elárusitók egy részét, hogy piacra tett áruikért minden árat elkérhetnek s hiába volt ez uzsora határ megállapitása, ármaximálás, azokon könnyen tul tették magukat. A sertés árának maximálásával uj éra köszöntött be. Igaz, hogy eddig ezt sem akarták respektálni s találtak rá módot a rendelet értelmezésével, hogy a megengedettnél magasabb hasznot szerezzenek maguknak. Most azonban a miniszter uj rendelete jelent meg, amely hivatva van a félremagyarázásoknak végét vetni. A leirat ugyanis figyelmeztet arra, hogy vágásra vásárolt állatokat csak vágósulyban szabad eladni s pedig ugy, hogy az élősulyból le kell számitani 22 és fél kilogrammot, s az igy kiszámitott árból még négy százalékot le kell vonni. Azok, akik az állatok élősulyában követelnek 6 korona 80 fillér egységárat, nagyfoku jogtalan áremelést követnek el, amit a hatóság szigoruan büntet. Ez a rendelkezés azzal az eredeti rendelettel, hogy a hatóságnak joga van rekvirálni sertést, biztositja, hogy a jövőben lesz sertéshus és zsir, még pedig az ismertetett maximális áron.

Gabonavásárlási engedély két járás területére. A kereskedelemügyi miniszter felhatalmazást adott, hogy Kőszeg város fogyasztó közönsége részére a vármegye alispánja két járás területét jelölje ki a kőszeg házi gabonaszükségletének beszerzésére. A vármegye alispánja a gabonaszükséglet beszerzésére a vasvári és sárvári járást jelölte ki, ennélfogva e két járás területén engedélyek alapján a gabona szükséglet beszerezhető. Az engedélyek a városházán adhatók ki.

A kávé maximális ára. A kávéközpont megállapitotta a kávé maximális árát, Egységesen, az egész országra kiterjedően számitották ki az árakat, amelyekbe már belekalkulálták ugy a nagy-, mint a kiskereskedők által számitható legmagasabb árakat. Az egységes árszabáshoz a törvényhatóságok hozzászámitják a vasuti vagy hajó fuvarozási költségeket, amelyeknek megtéritését a kereskedelmi forgalomban a kereskedők kérhetik az üzletfeleiktől. Az országos egységes árak szerint a következőkben állapitották meg a kávé árat nagyban és kicsiben való forgalomba hozás esetén: Robusta kávé nagyban 9 K 30 fillér, kicsinyben 10 K 20 fill. Santos és Jáva kávé nagyban 9 K 30 fill., kicsinyben 10 K 80 fill. Finom kék kávék nagyban 10 K 90 fill., kicsinyben 12 K. Finom maragogyp nagyban 11 K 90 fill., kicsinyben 13 K. Közönséges pörkölt kávé nagyban 12 K, kicsinyben 13 K. Finom pörkölt kávé nagyban 13 K 40 fill., kicsinyben 14 K 60 fill. Ezek az árak kilogrammonértendők. Az alispáni megállapitás szerint az országos egységárakhoz Vasvármegye járásaiban bármelyik kávé minőséghez a következő szállitási díj számitható kilogrammonként. Szombathelyen nagyban elárusitásnál három fillér, kicsinyben öt fill. Kőszegen nagyban és kicsinyben való elárusitásnál nyolc fillér. A szombathelyi járásban három fillér, a kőszegi járásban 5 fillér.

A két jótékony nőegylet köszönetnyilvánitása. Az e hó 13-án megtartott hangverseny alkalmából nagyon köszönjük Siebeneicher Elza és Rudolf művészpár által nyujtott ritka műélvezetet. Köszönjük továbbá Kárpáti Sándor urnak közreműködését szép zongorakisérete által és Kász Konrád ur művészi hegedüjátékát. Fogadja azonkivül a mélyen tisztelt közönség köszönetünket nagy számu megjelenéséért és a szives felülfizetésekért. A hangverseny 665 koronát jövedelmezett; a kiadások levonása után a két jótékony nőegyletnek 446 K. Felülfizettek a következők:

Jambrits Lajos, Bobuss Katalin, dr. Lauringer Jánosné, gróf Erdődy, Freyler Lajos, dr. Klein Miksa, Schönerne, Reiszke Rezső 10—10 K; Beyer Theophil, Stettner-család 8 K; Mick Bertholdne, Szluha 6—6 K; Boltek Mihályne, Pusch Karolyne 5—5 K, Kincs István, dr. Bardos Remig, Mohr Matild, Küttel D 4—4 K; Freyler Cornelia, Freyler Emma, Mahortsich Józsefné, Schönbauer Jánosne, Stettner Ottone, dr. Beyer Jánosné, Budaker Károly 3—3 K; özv. Bever Jánosne, ifj. Eitner Gusztávne, Tipka Ferencne, özv. Gerentser Leona, Szupper Léka, Kobelrausch Karolina, Flamisch Gusztáv, ifj. Stur Lajos, Unger Elekne, Hofhauser Jenőne, Kőszegi József, Ronai Frigyes, Kaitsch Károlyne, Müller Laura, Rosner Pálne, Uzelac Simoone 2—2 K; Wenke Nelly, Schönovsky Hilda, Krafka Boriska, Gosztonyi 1—1 K.

Vidéki hirek.

Halálozás. Mager Józsefné, tekintélyes boros tvánkoi nagyvendéglős felesége, 53 éves korában elhunyt. Temetése szerdán délután ment végbe nagy részvét mellett.

Gőzüzemű iparvasut. A Patzenhofer és Rottermann einfalvai cégnek a vassurányi keskenyvágásu, lóüzemü gazdasági vasutját gőzüzeművé fogják átalakitani. A vasutvonal tervezett bővitésének közigazgatási bejárását pénteken és szombaton végezték a hivatalos kiküldöttek.

Példás büntetés. Sinkovich Elek, a szombathelyi járás főszolgabirája Csire László szöllősi cséplőgéptulajdonost, mivel maximális áron felül adott el árpát, 2 heti elzárásra és 200 korona pénzbüntetésre itélte. A vevő, Gáspár Györgyné is példás büntetésben részesült: 3 napi elzárásra és 100 korona pénzbüntetésre itélte a főbiró. Az elitéltek felebbeztek.

Fölfedezett gyermekgyilkosság. A sárvári járásba tartozó Bögöte község melletti majorban rémes bűntényt fedezett föl a csendőrség. A major egyik kutjában, zsákdarabba varva gyermekhullát találtak, melyet minden valószinüség szerint a szégyen elől rejtett el ilymódon a bünös anya. A csendőrség most széles körben folytatja a nyomozást a bünös kézrekeritésére.

Heti krónika.

A táviratí díjak fölemelése. A távirási dijakat folyó évi augusztus hó 15 től a következőkép állapitották meg. 1. A belföldi forgalomban, továbbá Ausztriával és Bosznia Hercegovinával való forgalomban egy szó dija 8 fillér, de a legkisebb dij táviratonkint (dijminimum) 1 korona. Ugyanez a dij érvényes ezentul a helyi és szomszédos forgalomban, valamint a magyar osztrák csapatok által megszállott orosz, szerb és montenegrói területekre is 2 Németországgal való forgalomban egy szó dija 10 fillér, de a legkisebb dij táviratonkint 1 korona. 3. A felemelt tarifa alkalmazást nyer a szavak száma szerint fizetett különleges szolgálatoknál is p. o. válaszfizetés, vételjelentés stb. Az egyéb külön szolgálatokért járó mellékdijak kiszámitásának módja (p. o. többszörösitési dij, sürgős kezelés, összeolvasás, küldöncdij, postai értesités, a telefonon való közvetités ugy a feladásnál, mint az átvevésnél stb.) egyelőre nem változik.

Románia elbocsájtja magyar municiós munkásait. A svájci távirati ügynökség bukaresti értesülése szerint az összes romániai municiógyárak elbocsájtották vagy nyugdijazták a magyar, német, osztrák és bolgár alattvaló municiómunkásokat. A zsidókat már előbb elküldték. Az ántánthoz tartozó munkások folytatják a munkát.

Hirek a háboruról.

Dunántuli ezredek győzelme. A Kapul szakaszon a Stara-Obszeyna magaslatot elfoglaltuk. A Moldovától délre és a Bisztrica felső folyásánál az oroszok előretörései meghiusultak. Egyébként ezen a hadsereg harcvonalon a Horozonkánál lefolyt támadásokon kivül nincs nevezetesebb esemény. Berlin, aug. 7. A nagy főhadiszállás jelenti: Az ellenség előretörése Tousdobnoy Konczakyjnál, a Dnyesztertől délre, ismét eredménytelen maradt. 154 foglyot szállitottunk be. A Kárpátokban, Kapultól északra, elfoglaltuk a Sztara Obczyna magaslatot. — Böhm Ermolli vezérezredes hadseregénél Perepelniki és Pieniszi közt a leghevesebb harcok fejlődtek ki. Az ellenség több mint 12 órán át szakadatlanul támadásra hajszolta előre tömegeit állásaink ellen. A legtöbb roham már akadályainknál összeomlott, ahol azonban az ellenségnek, mint Manajownál, futólag sikerült állásainkba behatolni, ott tartalékjaink vetették vissza. Az orosz támadás győzelmes visszaverése éppen ugy a német és magyar osztrák ütegek remek tüzhatásának, mint a gyalogság bátor magatartásának, különösen a nyugatmagyarországi 12. számu (Komárom) és a 72. számu (Pozsony) gyalogezredeknek köszönhető. Veszteségeink csekélyek, az ellenség veszteségei rendkivül sulyosak.

Bruszilov Lembergnél döntő csatát akar. Pétervári körökből kiszivárgott hirek szerint Bruszilov tábornok elrendelte a Lemberg ellen küzdő összes hadseregeknél az általános offenzivát. E harcokban pétervári körök szerint legnehezebb helyzete Bothmer gróf tábornok hadseregének lesz. Bruszilov terve, még e hónapban elfoglalni Lemberget és illetve itt döntő csatát vivni, mely a keleti front további sorsát eldöntse.

A törökök első sikere Galiciában. A szövetséges csapatok a Stara-Obszezyna hegyek rohammal történt elfoglalása alkalmával 200 foglyot és két géppuskát szállitottak be. — Horozonkától délre magyar és osztrák zászlóaljak az ellenséget egy előretolt árokból kivetették. A Bothmer gróf tábornok hadseregéhez beosztott császári török csapatok az orosz támadási kisérleteit visszaverték.

Elkeseredett harcok a francia angol fronton. Wytschaetétől nyugatra, valamint a la bassei csatorna mellett és attól délre az ellenség tüzelése időnkint nagy hevességet ért el. Miután már reggel erős angol támadásokat vertünk vissza, amelyek az auvillers-pozieresi vonalról és a Foureaux erdőtől nyugatra indultak ki este a leghevesebb előkészitő tüzelés után igen jelentékeny erőkkel, az angolok a Pozieres és a Foureaux erdő között, a franciák pedig Guillemont és a Somme között rohamra indultak. A roham meghiusult épp ugy, mint a franciák többszörösen öt alkalommal is megkisérelt éjjeli támadásai. Az ellenségnek a Foureaux erdőtől nyugatra és a Maurepastól délre benyomult részeit makacs harc után ujra visszavertük. Az ellenség nagy veszteségeket szenvedett. A Sommetól délre Belloy vidékén a harc folyik. Itt a franciák legelső árkainkban 500 méter szélességben megvetették lábukat. Innen nyugatra, Estréesnél visszavertük az ellenséget. A Maas mindkét partján ujra fokozódott a tüzérségi tevékenység. A Chapitre erdőben megkisérelt ellenséges támadást záróüzünkkel elfojtottuk. Az arcvonal számos helyén meghiusultak francia járőrvállalkozások.

Az olaszok 7000 ágyut koncentráltak az Isonzo frontra. A Neues Wiener Journal harctéri tudósitója jelenti, hogy az olaszok az Isonzó frontra 7000 ágyut csoportositottak. Az ágyuknak ezt a számát egyetlen front, vagy offenziva sem érte még el, amiből kitünik, hogy az olaszok szövetségeseiktől sok ágyut és municiót kaptak.

Olaszországban megteltek a kórházak. A Daily-Nevs tudósitója jelenti Milanóból: Felsőolaszországban az összes kórházak megteltek harctéri sebesültekkel és Olaszország kénytelen volt Franciaországhoz fordulni, hogy a francia Rivierát engedje át az olasz sebesültek ápolására. Magánál Görz kevételénél és az ezért folyt harcokban 50.000 sebesültjük volt az olaszoknak, akik nagy részét nem tudják elbelyezni.

A fehértemplomi és szegedi bakák hét olasz támadást vertek vissza. Jelentékeny ellenséges erők a Vallone völgytől keletre levő állásainkat Lokvica és Vippach között hétszer támadták meg, csapataink azonban minden alkalommal teljesen visszaverték. A fehértemplomi 43 ik és a szegedi 46 ik gyalogezred ujból fényesen megállta helyét. A Görztől keletre emelkedő magaslat, a Monte San Gabrielle és a Monte Santo heves ágyutüz alatt állott. A Sugana szakaszban az ellenségnek a Civaron ellen intézett két támadása tüzünkben összeomlott.

A nagykanizsai ezred győzelme az olaszokon. A görzi szakaszon az ellenség a Saleano-Wertojba vonaltól keletre és Oppacchiasellánál levő magaslati állásaink ellen heves támadását megismételte. Majd nem mindenütt már tüzelésünk meghiusitotta a támadást. Egyes helyeken azonban, ahol az olaszok legelső árkainkban megvetették lábukat, ellentámadásunkkal hamarosan kivertük őket és igy összes állásaink szilárdan csapataink birtokában maradtak. Az ellenség a legnagyobb veszteségeket szenvedte és itt 180 olaszt, köztük egy alezredest és 7 más tisztet fogtunk el, valamint 6 géppuskát és 2 aknavetőt zsákmányoltunk. A második számu vadászzászlóalj, valamint a 24. és 48. számu (nagykanizsai) gyalogezred osztagai ezen harcokban különös dicséretet érdemeltek ki.

Tengeri repülőink sikerei. A 14-ikéről 15-ikére virradó éjjel egy tengeri repülőrajunk támadást intézett Valona ellen és telitalálatot ért el egy parti ütegben, a baraktáborban, egy raktárépületen és egy hajón. A bombázás számos tüzvészt is idézett elő. Összes jármüveink heves védőtüzelés dacára sértetlenül vonultak be.

Velence ujabb bombázása. A 16-áról 17-ikére virradó éjjel a Trieszt elleni légi támadás viszonzásául egyik repülőrajunk megtámadta Velencét. Bőségesen vetett nehéz és könnyü bombákat a pályaudvarra, a raktárakra, az arzenálra és katonai tárgyakra. Sok telitalálatot ért el és a pályaudvari raktárakban nagy tüzvészt okozott. Másik repülőrajunk Gradó belső kikötőjét, egy üteget az alsó Isonzó mentén és Monfalconei katonai tárgyakat támadott meg eredményesen. A leghevesebb védőtüzelés dacára mindegyik repülőgép sértetlenül vonult be.

Az olaszok drámai eseményeket várnak Galiciában. A Corriere della Sera jelenti Pétervárról, hogy a keletgaliciai események elérték drámai csucspontjukat, annál is inkább, mert az oroszok e harcokban már kimeritették utolsó tartalékjaikat.

Antant hadihajók támadásra készülnek az Adrián. Svájci lapok jelentése szerint az antantnak erős hajóraja van utban az Adria északi része felé. E hadihajók rendeltetése, hogy a partok bombázásával támogassák a szárazföldi csapatok operációit.

Románia a válaszuton. Az Ordine cimü olasz lap, amelynek kitünő összeköttetései vannak a vezető körökkel, „Románia a válaszuton" cimü cikkében a többi közt a következőket irja: Nem ismételjük a frázist, hogy Románia órája ütött. Megvárjuk az események kifejlését. Nem állitjuk, hogy Románia beavatkozik a háboruba, azt azonban bizonyosra mondhatjuk, hogy Bukarestben készül valami. Tavasszal, mikor Olaszország megkezdte a háborut, Románia nem akart beleavatkozni. A megsemmisülés várt volna rája anélkül, hogy Oroszországnak hasznára lett volna.

Románia végső állásfoglalás előtt. A Pester Lloyd jelenti Bukarestből: Különböző pártállásu lapok egyhangulag azon a véleményen vannak, hogy Románia közvetlenül a végső állásfoglalás előtt áll. A Ziua „Veszhirek" cimen irja: Ugylátszik, hogy a román békének vége. Mi történhetett Európában, hogy Bratianu politikája irányát ilyen hirtelenül megváltoztatta? Az angolok és franciák, szörnyü véráldozatok árán pár kilométernyi tért nyertek, az olaszok végre Görzbe bevonulhattak, az oroszoknak is volt helyi sikerük, de a frontot nem tudták seholsem áttörni. Hindenburg még nem szólt bele a küzdelembe, tehát talán még remélhető, hogy Bratianu tartózkodni fog a semlegesség sutbadobásától. A Steagul irja: Nem titok többé, hogy a kormánynak háborus szándékai vannak, de a kormánynak tudnia kell, hogy a központi hatalmak területi egysége még fennáll és legyőzetésükről szó sem lehet.

Közgazdaság.

Adriai biztositó társulat Triesztben. Az Adriai biztositó társulatnak 1915-ik évre vonatkozó 77-ik közgyülése folyó hó 7-én tartatott meg. A társulat ebben az üzleti évben is eredményesen látta el a reá rott nagy és fontos közgazdasági feladatot. Az üzletév pénzügyi eredménye is kielégitőnek nevezhető. Az életbiztositási ágazat természetszerüleg lényegesen csökkent szerzeményt tüntet fel és ezzel egyetemben a haláleseték számottevő gyarapodását. Az elmult üzletév a társulatra nézve igen lényeges, rendkivüli többletkiadással járt, különösen személyzeti- és a háborus jótékonyság különféle céljait szolgáló kiadásokkal. Az üzletév fő megterheltetését képezik azonban az értékpapirok átlagában beállott árfolyamveszteség ellensulyozására szükségessé vált könyvszerü leirások, amelyek összege 3,052 213 koronát tett ki. Mindezek ellenére — a rendelkezésre álló tartalék igénybevétele nélkül — a legutolsó 1913 as, békés év osztalékának megfelelő 160 — K osztalék (az előző évi 130 koronával szemben) megállapitása volt lehetséges.

A zárószámadás adataiból a következőket emeljük ki: az életbiztositás A) osztályában 38 530.003 korona tőkeösszegről szóló ajánlat terjesztetett be, a kiállitott kötvények pedig 35,599 362 koronáról szólnak. Az üzletév végével az életbiztositási állomány biztositott tőkében kerek 546 millió koronát tett ki, biztositott járadékokban pedig 1,894 199 koronát. Halál- és elérési esetekért, valamint járadékokért a társulat 13,013 982 koronát fizetett ki. Az életbiztositási osztály dijtartalékai az év végén a viszontbiztositott rész levonásával 158,325.000 koronát tettek ki, s eképen a megelőző évvel szemben saját számlára 6,688.000 korona növekedést mutatnak.

Az elemi ágazatok B) osztályában a dijbevétel következőképpen alakult: tüzbiztositás: 25,655,899 kor., szállitmánybiztositás: 3,203.069 korona, betörés elleni biztositás: 859,753 korona. A viszontbiztositások összesen 13,798.547 koronát igényeltek. Az elemi ágazatokban a társulat károk fejében a viszontbiztositott rész levonása után 7,409.000 koronát fizetett ki. Az elemi ágazatok dijtartalékai a viszontbiztositott rész levonásával 12,360.996 koronát tesznek ki.

Az üzletév végével a társulat tőkéje és tartalékai következően alakulnak: teljesen befizetett részvénytőke: 10,000.000 K, vagyontartalék: 12,000.000 korona, nettodijtartalékok: 169,685 649 korona, nettokártartalékok: 7,940.344 korona, összesen kerek 200 millió korona.

A társulat alkalmazottainak nyugdijpénztára 5,259 513 korona vagyon felett rendelkezik.

Szeretetadományokat kér a Hadsegélyző Hivatal átvételi különitménye Budapest, IV., Váci-utca 38.

Bucsuzó.

Miután nem volt módunkban mindazon kedves hitfeleinktől személyesen elbucsuzni, akikkel a hit és szeretet egységének feloldhatatlan köteléke mindenkor összefüz, ez uton mond szivből fakadó „Isten hozzád"-ot

Beyer főesperes és neje.

Tüzifa eladás.

F. hó 29-ikén d. e. 9 órakor a Léka község felett fekvő Venegano vágásban **4000 ürm. tüzifa hasáb** lesz ab erdei vágás 8 koronával eladva.

Hercegi Erdőgondnokság
Léka (Vasmegye).

Ajánlunk azonnali szállitásra a **legjutányosabb napiárak mellett:**

Gép-, henger- és autóolajat, gépzsiradékot, kocsikenőcsöt

és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajokat szavatolt jó minőségben.

WEISZ LIPÓT és TÁRSA
disznózsir-, szalonna- és olajnagykereskedők
BUDAPEST, IX., Hentes-utca 17. sz.

Sürgönycim: WEISSEFETT Budapest — Interurbán telefon József 14—50.

Nyomatott Rónai Frigyes könyvnyomdájában Kőszeg